

Anpassningsbara förskolor och personal: Retorik i medieskildringar

Sakkunniggranskad artikel

Annica Löfdahl Hultman^{1*}, Maria Lennartsdotter¹, Susanne Hansson¹ & Katarina Ribaeus¹

Abstract

Studien syftar till att bidra med kunskap om vilken retorik som används i medier när minskade barnkullar i förskolan fokuseras. Data omfattar 34 medieartiklar under perioden hösten 2024 - våren 2025 som berör minskade barnkullar och därtill relaterade ekonomiska nedskärningar. Analyserna utgår från de teoretiska begreppen retoriska resurser (Potter, 1996) och extrema formuleringar (Pomerantz, 1986). Resultaten visar föräldrars extrema formuleringar om oro över mega-förskolor samt politiker som legitimerar en anpassningsbar förskola med beslut om nedskärningar eller nybyggnation. Den retorik som används kan ses som förtingligad och tenderar att handla mer om byggnadsteknik och ekonomi än om förskolans utbildningsuppdrag. Personalen beskrivs som ett antal avhumaniserade personer som kan anpassas, mobiliseras, flyttas på eller entledigas. Barnen är oftast osynliga men framställs ibland som varor i termer av antal som har funnits eller som kan komma att födas och på så vis påverka utformning av lämpliga byggnader för förskolor. Det finns risker att sådana bilder av förskolan påverkar förskollärarprofessionens inställning till sitt yrke på ett ofördelaktigt vis och kan komma att inverka negativt på hur utbildningsuppdraget genomförs.

¹ Karlstads universitet

* Korresponderande författare:
Annica Löfdahl Hultman
annica.lofdahl@kau.se

KAPET, 22(1), 2026, s-s
DOI: [10.69826/kapet.2026.54927](https://doi.org/10.69826/kapet.2026.54927)
e-ISSN: 2002-3979

© 2026 Författarna

Artikeln publiceras med öppen tillgång under villkoren i Creative Commons-licens [CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), som tillåter användning, nedladdning, distribution, länkning till och reproduktion i vilket medium som helst, förutsatt att originalverket är korrekt citerat.

Nyckelord

Mediebilder, förskola, retoriska resurser.

Inledning

Den svenska förskolan har under lång tid ansetts vara en institution av hög kvalitet, kännetecknad av välutbildad pedagogisk personal och god tillgänglighet för vårdnadshavare. Den anses fortfarande vara ledande inom flera områden avseende kvalitet och tillgång till förskoleverksamhet (European Commission, 2025) där maxtaxa tillämpas som innebär att alla ska ha råd att lämna sina barn på förskolan. I Sverige liksom i de övriga nordiska länderna har förskolan varit en del i uppbyggnaden av välfärdssamhället (Folke-Fichtelius, 2008) och förskollärprofessionen är starkt förknippad med nära relationer till vårdnadshavare såväl som omsorg om barnen (Josefsson, 2018) samt med det undervisningsuppdrag som det senaste decenniet är en del av förskolans utbildning (Hildén, 2021). I internationella jämförelser har den svenska modellen länge framställts som ett föredöme där förskolan utgör en av flera välfärdsreformer som möjliggör för vårdnadshavare att förvärvsarbeta och ha barn på förskola (Moss & Mitchell, 2024).

Men någonting håller på att hända, inte bara i Sverige utan i hela den industrialiserade världen. Det föds för få barn! Det är ett faktum som på kort tid blivit aktuellt i utredningar om behov av utbildning av förskollärare (Skolverket, 2025) såväl som i SCB:s prognoser över befolkningstillväxten i Sverige. Det fick Sveriges kommuner och regioners chefsekonom att under hösten 2024 uppmana kommuner att sluta planera för fler nya förskolor. ”Stopp och belägg! Har ni verkligen behov av alla förskolor ni planerar?” lyder varningen (Sjödin Öberg, 2024). Varningen grundas i ett framtidsscenario där befolkningsökningen de kommande tio åren snarare kan beskrivas som en minskning. Som en konsekvens därav, resoneras det om att cirka 1000 förskolor kommer behöva stängas samt att resurserna till förskolan måste minska med cirka 12 procent jämfört med dagens tilldelning. När barnantalet minskar och förskolor stängs flyttas personal, arbetslag splittras och oron breder ut sig både bland den pedagogiska personalen, vårdnadshavare och förskollärarstudenter som förbereder sig för sitt kommande yrke.

Under hösten 2024 och våren 2025 möttes vi dagligen av larmrapporter i medier om hur många förskolor som ska stängas, hur många barn som måste flyttas och att personal sägs upp eller omplaceras. Mot denna bakgrund riktar vi intresset mot mediebilder av svensk förskola, med en genuin undran över hur förskolan framställs, med specifikt fokus på minskade barnkullar och därtill relaterade ekonomiska nedskärningar. Studiens syfte är att bidra med kunskap om vilken retorik som används i medier när minskade barnkullar i förskolan fokuseras och därmed vilka bilder av svensk förskola som visas upp. Följande frågeställningar har väglett analyserna:

- Med vilka ord och begrepp presenteras förskolan och dess lärare i den specifika medierapporteringen?

- Vilka aspekter av förskolan och dess lärare framställs i den specifika medierapporteringen?
- Vem eller vilka framställs som ansvariga för hur situationen med minskade barnkullar hanteras?

Medierapportering om retorik och brister

Aktuell medieforskning fokuserar till stor del på uttryck i sociala medier och flera studier är inriktade på oroligheter och stridigheter, som exempelvis hur protester tar form i länder där demokratiska rättigheter åsidosätts. Aktivister som själva publicerar sig på sociala medier strävar ofta efter att nå en så stor publik som möjligt. Detta gäller budskap som inte låter sig föras fram på annat vis, utan att beakta risken att bli misstolkad när budskap delas vidare och sprids i okontrollerade forum (Khazraee & Novak 2018). Digitala medier innefattar, förutom grupper på sociala medier, även medier som publicerar artiklar och nyheter digitalt. I flera studier påtalas att digital medierapportering tenderar att utelämnar vissa grupper av människor som inte kommer till tals, exempelvis ges barn sällan möjlighet att uttrycka sina åsikter (Himma-Kadakas & Tenor, 2023), och det finns forskning som belyser sociala skillnader där socialt svaga grupper inte tar till sig digital nyhetsrapportering (Lindell & Mikkelsen Båge, 2022). Mediebilder är ofta komplexa och svåra att tolka och det är inte alltid teorier inom traditionell medieforskning förmår att belysa aktivister och deras budskap och/eller hur deras budskap rapporteras i media (Agin, 2022). Vi tolkar det som att teorier och analytiska begrepp med fördel kan hämtas från närliggande discipliner och forskningsfält. Studier av retorik och vilka retoriska resurser som används är därför särskilt intressant att belysa i relation till vår empiri. Studier av hur olika yrkesprofessioner framställs i medier (Blomberg, 2019, Blomberg & Stier, 2016) visar att yrkesverksamma, politiker, chefer och fackliga representanter använder olika retoriska resurser för att adressera problem och fransäga sig ansvar. Sjuksköterskor tenderar att lyfta fram aktörer som framstår som särskilt sårbara, såsom barn eller äldre personer för att visa hur avsaknaden av förutsättningar inverkar negativt på patientsäkerheten. När det gäller vem som är ansvarig för händelser eller missförhållanden, visar forskning att enskilda aktörer sällan framstår som ansvariga när detta rapporteras i svenska medier (Blomberg & Stier, 2016), vilket skiljer sig från exempelvis Storbritannien (Lonne & Parton, 2014). Förekomsten av ansvarighet och liknade retoriska resurser kan göra att problemet som avser att rapporteras hamnar i skymundan och istället fokuseras de ordval och uttryck som används (Blomberg & Stier, 2016). Blomberg (2019) menar även att mediebilder av en organisation eller en profession kan inverka på personer som överväger att välja ett yrke, framförallt när rapporteringen överlag belyser negativa aspekter (Blomberg, 2019).

Negativa aspekter framkommer både i rapporter om orsaker till avhopp i förskollärarutbildningarna och till viss del i forskning om förskola. Avhopp från studier kan bero på insikter om att yrket innebär stress och utbrändhet (Bryntesson & Giorio, 2024). Sannolikt har de studenter som väljer att hoppa av fått med sig en negativ bild av

förskolan både från verksamhetsförlagd utbildning och via mediebilder om press och utbrändhet i yrket (se Lennartsdotter, 2024). Även om det är ovanligt med mediala bilder av svensk förskola (Garvis & Lunneblad, 2018), är det än mer ovanligt med forskning om dessa mediala bilder. Där forskning ändå förekommer är det till stor del negativa aspekter som beskrivs, såsom barngruppsstorlekar, kostnader och tillgång till förskoleplatser (Fenech & Wilkins, 2017). I populärvetenskapliga texter resonerar Eckeskog (2021a, 2021b) om negativ medierapportering och varför brister ofta får större utrymme än innehållsliga aspekter. I relation till förskola hänger det sannolikt ihop med att de som uttalar sig om förskolan i media främst är politiker och föräldrar, vilket även belysts i andra studier (Dalton & Wilsson, 2009; Fenech & Wilkins, 2017; Ranta m.fl., 2025). Ranta m.fl. (2025, s.9) visar hur medier raljerar kring och underskattar förskollärares arbete genom uttryck som ”Why is it so difficult to take care of children? How hard can that work be? Why would a higher education degree be needed for it?”. De studenter som deltog i deras studie, från både Finland och Island, uttryckte en besvikelse över hur förskollärare behandlades och menar att medier uppträder respektlöst mot lärarprofessionen.

Sammantaget visar översikten att mediebilder byggs upp av en viss retorik i syfte att nå en viss publik med ett specifikt budskap. Mediala bilder av förskolan är ovanliga och när det förekommer fokuseras ofta brister och innehållsliga aspekter framträder i mindre utsträckning, vilket kan förstås som att förskollärares röster sällan framkommer i medier. Detta är kunskaper som vi har med oss in i föreliggande studies analysarbete och diskussion.

Teoretiska utgångspunkter

För att svara på frågan om vilka ord och begrepp som används när förskolan presenteras i medier stödjer vi oss på de diskursanalytiska begreppen retoriska resurser (Potter, 1996) och extrema formuleringar (Pomerantz, 1986). Vi använder begreppen som komplementära för att bidra till förståelse av hur språk används i medieartiklar för att konstruera ett trovärdigt budskap som kan övertyga läsaren.

Potter (1996) beskriver retoriska resurser som språkliga strategier människor använder för att det som uttrycks ska förstås som rimligt och svårt att ifrågasätta. Vi stödjer oss framförallt på några av de retoriska resurser som Potter belyser. *Kategorisering* används för att visa på att människor eller handlingar kan påverka hur ansvar och legitimitet fördelas. *Kontrastering* används för att skapa motsättningar mellan exempelvis vad som framställs som rätt och fel eller som motsättningar mellan vi och dem. *Detaljrikedom* används exempelvis genom siffror för att visa på skillnader eller förändringar och detaljerade redogörelser används för att öka trovärdigheten i ett budskap. *Förhandlingar om ansvar* används för att belysa hur individer framställer sig själva, eller andra, som oskyldiga eller skyldiga, kunniga eller okunniga osv. Begreppet extrema formuleringar (Pomerantz, 1986) är också en retorisk resurs, men den språkliga analysen fokuserar på

kraftfulla uttryck och *starka argument* liksom *överdrifter* och dess funktion. Exempel på sådana överdrifter kan vara adverbena *alltid* och *aldrig*, eller pronomen som *ingen* eller *alla* för att förstärka ett påstående och göra det mer legitimt och normalt förekommande. Extrema formuleringar kan även innebära att något framställs som *exceptionellt* och utöver det förväntade för att skapa emotionell tyngd till det som uttrycks, vilket kan göra det svårare att avfärda. Dock, menar Pomerantz att alltför extrema formuleringar är lätta att argumentera emot och menar därför att mindre extrema formuleringar lämpar sig bättre för att övertyga om budskapet.

I vår studie är de språkliga framställningar som studeras texter, hämtade från artiklar som publicerats i digitala medier och som vi valt för att de har ett nyhetsvärde i relation till studiens syfte. Vi stöder oss på Bowds (2016) beskrivning att nyhetsvärde innebär något nytt och aktuellt, något ovanligt, något överraskande eller en konflikt. Artiklar ges ett högt nyhetsvärde när de inkluderar personer med hög status, såsom politiker. Artiklarna som vi studerat består av traditionell, asymmetrisk kommunikation där läsaren endast är mottagare av information, till skillnad från rapportering i sociala medier som kan kommenteras och delas vidare utan begränsning. Idag anses traditionell nyhetsrapportering vara påverkad av sociala medier där riktningen går mot fragmenterad rapportering och alltmer talande rubriker för att attrahera läsare (Bowd, 2016), varför vi också har analyserat rubrikerna.

Metod, analys och etiska överväganden

Vårt intresse har riktats mot medierapportering om förskolor, förskollärare, barn och föräldrar som relaterar till minskade barnkullar och ekonomiska nedskärningar, med omstruktureringar som en följd därav. Under perioden december 2024–mars 2025 genomfördes en inventerande sökning vid ett tio-tal tillfällen på internet efter inslag i medier som belyser *färre barn i förskolan* och *ekonomiska nedskärningar i förskolan*. Dessa sökningar var inte systematiska utan betraktas som en inventering inför vidare sökningar. Vi fann rapporteringar från både dagspress och TV/radio, och framför allt i fackföreningarnas tidskrifter. Sammantaget visade resultatet av sökningarna på oro bland personal och föräldrar inför hot om nedläggningar av befintliga förskolor. Vi har inte för avsikt att belysa medierapporteringen under en längre tidsperiod i denna artikel, utan snarare att ge en inblick i en kortare period då frågan om betydelsen av minskade barnkullar aktualiserades i medier.

Utifrån den inventerande sökningen gjordes två mer systematiska och tidsmässigt avgränsade sökningar, vilka beskrivs nedan. Avgränsningen motiveras av att Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) under tidig höst 2024 uppmanade kommuner att vara restriktiva i planering för fler förskolor, vilket rapporterades i flera medier de första dagarna under september 2024 (se t.ex. Sjödin Öberg, 2024). I mars 2025 ansåg vi att insamlade artiklar visade på en tillräcklig god bild av situationen under den begränsade tid av sex månader som sökperioden omfattade. Vi gjorde ett strategiskt urval (Ahmad

& Wilkins, 2025) av artiklar med relevans för syfte och frågeställningar, vilket redovisas nedan.

Sökning 1 initierades av att flera medierapporteringar i den inventerande sökningen belyste föräldrar som protesterar mot stora förskolor, eller som föräldrarna själva uttrycker det *mega-förskolor*. En särskild sökning på internet gjordes på sökorden *föräldrar + stora förskolor* där vi valde tio digitala artiklar, tillgängliga att ladda ner och utan betalväggar. Av dessa är åtta från olika svenska dagstidningar och två från svenska nyhetskanaler (TV och radio), vars beskrivande text har analyserats. Samtliga artiklar är författade av journalister inom respektive medium och innehåller intervjuer med föräldrar, förskolepersonal, rektorer, politiker och forskare. Urvalet motiveras av att artiklarna representerar personer som uttalar sig både för och emot stora förskolor. Artiklarna är daterade mellan 23 januari och 6 mars 2025. Vi har valt att använda föräldrar som begrepp eftersom medier nästan uteslutande använder föräldrar istället för vårdnadshavare, som annars är brukligt inom forskning om förskola. Likaså har vi valt att använda pedagoger eller pedagogisk personal istället för förskollärare i resultatredovisningen, då dessa begrepp omfattar all personal med ett pedagogiskt uppdrag i förskolan och ofta används i medier istället för att särskilja yrkeskategorier.

Sökning 2 genomfördes i en regional dagstidning där vi haft tillgång till artiklar bakom betalvägg. En sökning i dagstidningens digitala arkiv på sökordet *förskola* genererade 2500 träffar mellan åren 2010–2025, vilket sannolikt visar på dagstidningens begränsade sökfunktion mer än faktiska antal artiklar. Sökningen genomfördes den 12 mars 2025 och omfattade dagstidningens sökbara artiklar som på något vis berörde förskola. Artiklarna sorterades efter ”nyast först”. Därefter granskades rubrikerna och de artiklar som ansågs beröra minskade barnkullar och därtill relaterade ekonomiska nedskärningar, avgränsat till cirka sex månader bakåt i tiden. Slutligen laddades 24 artiklar ner för vidare analys. Samtliga artiklar är skrivna av journalister på dagstidningen mellan 28 augusti 2024 och 12 mars 2025. Ytterligare artiklar lästes, men bedömdes ha irrelevant innehåll (barns lek, utevistelser, förskolans dag). Under tidsperioden publicerades några få insändare om minskade barnkullar, men dessa valdes bort eftersom de skrivits av fackliga företrädare för förskolans personal.

Inledningsvis gjordes en enkel innehållsanalys (Boréus & Kohl, 2018) av rubrikerna i samtliga artiklar som ingår i studien. De mest frekventa ord och begrepp som överlappade och liknade varandra i rubrikernas innehåll noterades. Dessa ord (de språkliga uttrycken) och begrepp (den mening som inryms i ordet), har väglett oss i en övergripande tolkning av artiklarnas budskap.

De 10 artiklarna (sökning 1) från svensk dagspress/TV och radionyheter och de 24 artiklarna (sökning 2) från den regionala dagstidningen har följt samma analysförfarande, men i två åtskilda processer där en tematisk innehållsanalys (Braun & Clarke, 2021) genererat initiala teman såsom (A) *juridik, vetenskap* och *skolpolitik* och (B) *språklig*

framställning, positiva termer, negativa termer, byggnadsteknik och ekonomi. I nästa steg kombinerades den tematiska analysen med analyser grundade i de teoretiska begreppen retoriska resurser (Potter, 1996) och extrema formuleringar (Pomeranz, 1986). I detta steg utvecklades de initiala temana till stabila teman såsom (A) *föräldrars missnöje i juridiska termer* och *politikens ekonomiska argument, vetenskap och beprövad erfarenhet* samt (B) *missnöje, orimligheter och förvrängda argument* och *byggnader i fokus kontra förskolans utbildningsuppdrag*. Dessa teman adresseras nedan i artikelns resultatdelar. Analyserna har genomförts både enskilt och gemensamt i analysprocessernas olika steg.

Den här studien är en del av ett större projekt som belyser konsekvenser för förskolan till följd av minskade barnkullar, ekonomiska nedskärningar och därtill relaterade omstruktureringar. Projektet är godkänt av etikprövningsmyndigheten (Dnr 2025-00595-01). I ansökan om etikprövning, gällande data som belyser insändare, artiklar och debatt i lokala medier, anges hur forskningspersonerna skyddas: ”*Data från media som kan bidra till att annan data blir igenkänd, kommer att döljas vid publicering av resultat*”. Beslut från etikprövningsmyndigheten medför att personer, förskolor och kommuner i möjligaste mån har pseudonymiserats i resultatredovisningen nedan, dock finns risken för identifiering i efterhand genom bakvägsidentifikation.

Mediebilden av den svenska förskolan – ett nedslag i en avgränsad tid av snabba samhällsförändringar

Talande negativa rubriker

De ord och begrepp vi noterade i innehållsanalysen av rubrikerna var huvudsakligen negativa. Rubrikerna skiljer sig ibland från innehåll i intervjuer som senare redovisas i artikeln och vi tolkar rubriceringarna som talande rubriker (Bowd, 2016) med retoriska grepp för att attrahera läsare. Här finns tydliga markörer på nyhetsvärde såsom konflikter, starka ord och överraskande begrepp. De ord och begrepp vi noterade är: *oro, uppsägningar, protester, döden, drabbas, konsekvenser, larm, stora förskolor, trängsel, besparingar, satsningar, anpassningar, nedläggningar och lidande barn.*

Fortsättningsvis kommer resultaten att presenteras som två separata delar där artiklarna om de stora förskolorna presenteras under rubriken *Stora förskolor – på gott och på ont – men mest på ont?* och de regionala artiklarna om färre barn, ekonomiska nedskärningar och omstruktureringar presenteras under rubriken *Regionala perspektiv – placeringar, byggnader och beslut*. Slutligen sammanfattas båda resultaten i vår tolkning av hur förskolan, pedagogerna och barnen beskrivs innan vi diskuterar vad dessa mediebilder betyder för förskollärarprofessionen.

Stora förskolor – på gott och på ont – men mest på ont?

Under detta avsnitt redovisas resultat från analyser av datamaterialet med 10 inslag från olika medier (TV, radio och dagstidningar) och resultaten belyser för- och nackdelar med

stora förskolor. Resultaten skildrar föräldrar som dels vill skapa debatt och förändring gällande utvecklingen mot fler stora förskolor, dels pedagogisk personal, politiker och forskare som ger sin syn på detsamma.

Föräldrarna och missnöjet med mega-förskolorna

En artikel belyser hur en förälder har initierat en grupp som protesterar mot och vill stoppa utvecklingen av det de kallar mega-förskolor. Vi tolkar mega-förskolor som en extrem formulering och ett medvetet val av begrepp för att visa orimligheten i att alltför många barn ska rymmas på samma förskola och svårigheten att känna tillhörighet, både som barn och förälder. *Mega* som begrepp kan ses som en extrem formulering med innebörden att det inte är en rimlig nivå för en förskola. En jämförelse kan göras med prefixet mega i megabyte (MB) som motsvarar en miljon byte, medan stora förskolor avser hundratals barn. En rubrik innehållande ordet ”barnkalas” antyder att den beskrivna förskolan har en atmosfär av barnkalas varje dag. Här används termen barnkalas i rubriken för att visa på något som är mer en kul grej som barn kan lämnas på några timmar än en strukturerad förskola med utbildad personal som har en relation till både barn och föräldrar.

När mamman från förorten lämnar sitt barn på förskolan vet hon ibland inte vad personalen heter. Och de vet inte barnens namn.

– Man lämnar över till pedagoger som vi inte vet vilka de är och de vet inte vilka våra barn är, säger hon och fortsätter:

– De lär sig inte namnen på alla barn. Är det över 100 barn så går inte det, säger hon.

Vidare beskrivs hur dessa föräldrar samlar in det de kallar för vittnesmål från föräldrar och pedagoger i hela landet om hur mega-förskolorna påverkar barn och personal. Och det framstår som viktigt att de själva samlar in vittnesmålen:

– Det finns ingen forskning som visar att det här är bra för barnen, ingenstans tar man med barnens perspektiv, säger hon.

Själv står hon i kö för att byta förskola för sitt barn.

– Vi står i kö för en annan förskola – och det är många som har valt att sluta. Vi oroar oss i allra högsta grad, avslutar hon.

Här tolkar vi användandet av den juridiska termen vittnesmål som en retorisk resurs där ansvarsfrågan förhandlas. Föräldrarna framställs som särskilt kunniga som kan lämna vittnesmål som en del i en kommande tvist om ansvar över mega-förskolorna. Vittnesmål kan också tolkas som en extrem formulering för att skapa emotionell tyngd i argumentationen och ger högre status än att bara samla på åsikter. Från Småstaden i en annan del av landet rapporteras om demonstrationer och protester mot nedläggningar av små fungerande förskolor, och i samma retoriska anda får föräldrar uttala sig i media:

- Det är ett dråpslag. Barnen är vår framtid och vi måste värna om deras trygghet, säger pappan Peter, förälder till Kalle, 2, som går på Sandstormen samt initiativtagare till demonstrationen.
- Det känns så absurt att sätta en tvååring i samma lokal som över hundra andra barn, säger mamman Anna.

Här används starka ord såsom ”dråpslag” och ”absurt” för att uttrycka missnöjet. Vi tolkar det som extrema formuleringar som förs fram för att betona hur illa det kommer att bli och för att överdriva ett icke-önskvärt framtidsscenario där tryggheten för barnen åsidosätts.

Politikerna och de ekonomiska argumenten

I flera artiklar kommer politiker till tals som respons på de protesterande föräldrarnas oro. I en kommun resonerar politiker kring fördelar med att bygga stora förskolor med fler avdelningar ”eftersom det är billigare och mindre personalkrävande”. Alla politiker är dock inte positiva. En kritisk röst som förs fram undrar om det är ”för personalens eller barnens skull vi bygger?”. Här används kontraster som en retorisk resurs där barn ställs mot personal, men det *är* för barnen menar en ledande politiker:

- Under de senaste åren har Staden valt att bygga nya förskolor med mellan fyra och tio avdelningar. Förskolor med färre än fyra avdelningar är inte längre aktuella.
- Vi vill säkerställa att alla barn får undervisning av kompetent och kunnig personal. Därför anser vi att minst fyra avdelningar är nödvändiga,” säger Frits Fritsson, ordförande i den kommunala nämnden för utbildning.

Att barnen används som en retorisk resurs visar på en medvetenhet om föräldrarnas oro, vilket vi tolkar som ett sätt att legitimera sina beslut. Även den kritiska politikern spelar an på barnen när hon uttalar sig. Hon menar att kommunens strategi begränsar föräldrarnas möjlighet att välja förskolans storlek och saknar vetenskaplig grund för hur det påverkar barnen. Här syns spår av extrema formuleringar när retoriken om barn bäddas in i kraftfulla uttryck som oro och risker:

- Jag är orolig för att man tar risker på barnens bekostnad, säger hon.

Politikern får emellertid mothugg av ordföranden i nämnden som tillbakavisar kritiken och hävdar att förskolorna byggs utifrån beprövad erfarenhet. I samma mening förflyttas fokus från barnens trygghet till tillgången på mark att bebygga. Därefter avslutas artikeln med att kommunen ska försöka undvika att bygga fler förskolor i två våningar:

- Vi ska i första hand bygga i ett plan, men det beror på marktillgången. Vi kan även bygga välfungerande förskolor i två plan, säger han.

Här tolkar vi argumentationen som att den behöver mildras, varför barn byts ut mot tillgång på mark att bebygga. Därmed används mark som en kontrasterande retorisk resurs. Den fungerar som en avledning från den besvärliga frågan om ansvar för barns trygghet och istället framförs argument om marktillgång.

Personalen tolkas också som en retorisk resurs. Detaljrikedom avseende personal, i termer av större och omflyttningsbara tillgångar, används för att öka trovärdigheten. Användning av begrepp som mobilisering (citatet nedan) tolkas som en extrem formulering som för tankarna till ett krigstillstånd och behov av snabba beslut. I citatet nedan förstår vi det som en mindre lämpad formulering som inte verkar övertygande utan snarare förvirrande på grund av den samtidiga positiva tonen som rektorn uttrycker:

En större, samlad personalstyrka kan underlätta mobilisering av personal inom verksamheten till exempel vid sjukdom, eller för att kunna hålla öppet tidigt och stänga sent, säger hon.

En kommunpolitiker försvarar de större enheterna och ser fördelar för barnen när pedagogerna kan flyttas om inom den stora förskolan:

– Har man mer personal i huset kan man också använda pedagogerna över avdelningar vid sjukdom exempelvis. Dessutom kan man på en större förskola gruppera om och ha barnen i ännu mindre grupper.

Här används detaljrikedom av organisatoriska aspekter som en retorisk resurs som visar ett mervärde. En kommunpolitiker hävdar att större förskolor är framtiden som möjliggör att satsa på pedagogiken. Han fortsätter med att räkna upp antal barn (120, 160, 200) på de förskolor som byggts de senaste åren:

– Samtidigt har Lillstadens och Mellanstadens förskolor lagt ned. De hade plats för 20 respektive cirka 40 barn. Kringkostnader som lokalvård, att framställa maten som barnen äter, de kostnaderna blir nästan samma om det är en liten eller en stor förskola, säger ordförande i kommunens utbildningsnämnd.

Detaljer i organisatoriska aspekter framhålls i en artikel där personalen ges utrymme att berätta om vilka fördelar de ser med sin stor-förskola. Trots att förskolan beskrivs som en av landets största visar nationell statistik att den också har landets minsta barngrupper. En pedagog kommenterar det som i artikeln benämns som hög personaltäthet:

– Det är olika beroende på ålder, men vi är två pedagoger på grupper mellan 10 och 16 barn.

I citaten ovan nämns både avdelningar, barn och personal som antal, fler eller färre avdelningar, mer personal, större personalstyrka och visst antal barn, vilket kan ses som

kontrasterande retoriska resurser för att förstärka både det som framställs fungera bra och mindre bra.

Forskningsförankringen

I flera av artiklarna hävdas att det saknas forskning som stöd för utbyggnaden av stora förskolor. I föräldrarnas retorik ställer de sina egna vittnesmål i kontrast till brist på forskning där vittnesmålen får ersätta det vetenskapliga stödet. Även en politiker uttrycker oro över avsaknad av vetenskaplig grund medan en annan politiker menar att de stora förskolorna byggs utifrån beprövad erfarenhet. Här används vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet som extrema formuleringar för att förstärka och skapa tyngd åt det egna resonemanget. För att belysa frågan har en forskare fått komma till tals i en av artiklarna. Artikelrubriken antyder att forskaren inte ser fördelar för barnen, snarare varnas för risker med de stora förskolorna.

De små förskolorna i landet blir färre – istället byggs det allt fler stora förskolor med över hundra barn. Nu varnar forskaren för risker med de stora förskolorna.

– Utifrån barnens perspektiv skulle jag inte säga att det är några fördelar, säger forskaren.

I artikeln lyfts negativa aspekter för barnen, såsom trängsel och mer konflikter om ytan är för liten och i förlängningen negativ påverkan på barns utveckling. Vidare belyser artikeln förskolors design:

– De har en bra strategi och vill väl men de är också en del av den här samhällsförändringen. De nya förskolorna följer trenden i design. Det blir en reduktion av träd och växter och utemiljön blir striktare, säger forskaren.

I artikeln flyttas ansvaret från de lokala politikernas beslut om att bygga stora eller små förskolor, till samhällsförändringen. Denna retoriska resurs om ansvarsförhandling visar en svår balansgång att förhålla sig till avseende om stora förskolor är bra eller inte och här kan ansvaret förläggas på samhällsförändringar genom att, i vetenskapens namn, låta en forskare få uttala sig.

Regionala perspektiv - placeringar, byggnader och beslut

I detta avsnitt presenteras resultat från analyser av artiklar i den regionala dagstidningen där minskade barnkullar och de därtill relaterade ekonomiska nedskärningarna, framträder. I resultaten skildras vilken retorik som används, både för att visa missnöje över och för att legitimera beslut som fattats om förskolor.

Missnöjen, orimligheter och förvrängda argument

Ett sätt att påtala missnöje över ekonomiska beslut är att lyfta fram hur barnen på förskolan drabbas. Några artiklar skildrar hur en kommun som, trots prognoser om

minskade barnkullar framgent, öppnat nya förskolor och där politiker i opposition som intervjuas använder förskolebarnen för att visa på orimligheten i beslutet:

- Hon [politiker som intervjuas, förf. anm.] lyfter också barnens perspektiv, hur hon och hennes parti inte anser att det är för barnens bästa att flytta dem mellan förskolorna.
- Om ett år kanske det är under tolv barn och då ska de flyttas igen och av det har jag läst mig till så är det kanske inte så bra att flytta på barnen hit och dit.

Barn lyfts fram som den retoriska resursen kategorisering. Det legitimerar resonemanget om ansvar och om risker med att öppna en ny förskola och flytta barn dit. Det är inte säkert att barnunderlaget är tillräckligt stort om några år och barnen riskerar därför att återigen behöva byta förskola. I andra artiklar intervjuas pedagogisk personal och fackliga företrädare angående omflyttningar av personal, och även de lyfter fram att barnen förlorar anknytningspersoner när personal flyttas från en förskola till en annan. Vi tolkar resonemangen som extrema formuleringar där barnen används i kraftfulla uttryck, men vars retorik ändå innehåller en viss försiktighet som mildras av att "...det är kanske inte så bra ...", där ordet "dåligt", som inte används, hade varit en överdrift och möjligen inte varit tillräckligt övertygande.

Kategorisering av föräldrar används som retorisk resurs för att visa på konsekvenserna av ekonomiska nedskärningar. Föräldrarna ges inte möjlighet att uttala sig själva, utan i stället är det politiker (i opposition) som använder föräldrar för att legitimera sina beslut. Följande citat är hämtat från en politiker angående att barn blivit placerade på förskolor i utkanten av kommunen:

- Många föräldrar saknar bil och körkort och kan inte ta sina barn till förskolan Solstrålen.

Formuleringen om att många föräldrar saknar bil och körkort tolkar vi som extrema formuleringar. Ordet *många* används för att övertyga läsaren om att det påverkar flera föräldrar och inte endast några få. En mildare formulering kunde ha belyst svårigheten snarare än omöjligheten att ta sig till Solstrålen, men en sådan mildare retorik hade förmodligen inte gett den önskade effekten.

Kategorisering av föräldrar som retorisk resurs används även för att motivera att förskolor läggs ner. Flera artiklar har belyst föräldrars protester mot nedläggning av en förskola som inte var centralt belägen. Politiker motiverar nedläggningsbeslutet med närhetsprincipen och att vissa föräldrar upplevt sig straffade över att ha fått förskoleplats på den nedlagda förskolan. Det framstår som en kontrasterande retorisk resurs där argumentet för nedläggning förvrängs och ett dåligt beslut förenas med goda argument för att legitimera ett politiskt välgrundat och positivt beslut för föräldrarna, protesterna till trots.

Byggnader fokuseras men förskolans uppdrag osynliggörs

Överlag osynliggörs förskolans utbildningsuppdrag i artiklarnas retorik, vilket möjligen kan härledas till urvalet av artiklar. Förskolornas lokaler beskrivs inte utifrån förskolans uppdrag eller läroplanens olika områden utan i byggrelaterade termer. Här utgör detaljrikedom en retorisk resurs, då förskolornas lokaler beskrivs med hjälp av detaljer för att exempelvis visa behov av renoveringar. Nyöppnade förskolor beskrivs vara utrustade med trappor och hiss, lokalerna känns ”fräscha” och det framgår vilka planscher som finns på väggarna. En bildtext beskriver en myshörna, där barnen kan få ”egentid efter måltiderna”. I en artikel beskrivs förskolans exteriör i detaljer som solpaneler och växter, för att förstärka bilden av den nya förskolan som miljövänlig:

Fasaden består av ett likadant tegel som Stadsskolan och på taket återfinns solpaneler och växter för att fånga upp regnvatten.

Likaså används byggrelaterade termer som kontrasterande retorisk resurs för att motivera nedläggningen av förskolor. En politiker anger att barnen på förskolan flyttas till en förskola som är ”nybyggd och fin”. Valet av lokaler för att bygga nya förskolor motiveras med att lokalerna är belägna centralt och har ett bra läge, aspekter som de nedlagda förskolorna då förmodas sakna.

Även lärarprofessionen osynliggörs, då lärare i förskolan framställs i termer av personal och som personalresurser. Personalen i förskolan beskrivs främst som uppsagda eller som förflyttade. Här används detaljrikedom som en retorisk resurs för att med hjälp av siffror berätta hur många personal som behövt sluta eller blivit förflyttade. Detaljerade aspekter av barngruppsstorlekar, personaltäthet och antal av specialpedagogisk personal vävs samman med kontrasterande retoriska resurser och används för att förmedla flera olika budskap i artiklarna. Politiker legitimerar beslut genom en retorik som visar hur minskat barnafödande och barnkullar påverkar behovet av förskolor. Bland annat motiveras beslutet om att lägga ner en förskola med att resurserna istället kan läggas på annat:

– Istället för att lägga pengar på en kostsam renovering så kan vi använda pengarna i verksamheten och tillföra resurser där det behövs. Kanske en specialpedagog eller två.

I citatet nedan motiverar en ansvarig politiker, med hjälp av siffror och kontraster, varför planerna på att öppna en ny förskola skjuts upp. Politikern redogör för hur stora barnkullarna varit de senaste åren och kontrasterar det till beräknat antal nyfödda barn.

– Antalet födda barn minskar drastiskt i hela landet, så också i vår kommun. [...] Vi har omkring 150 treåringar. När vi kommer till tvååringar så är det helt plötsligt 130, ettåringarna 120 och nollåringarna kommer bli 70 födda, säger Karl Karlsson.

Politikern fortsätter sedan att motivera sitt beslut genom att belysa en oviss framtid:

– Vi behöver ha det här under bevakning så att vi inte lägger pengar på saker som vi sedan är tvungna att bygga om till annat, säger Karl Karlsson.

Här används en kontrasterande retorisk resurs där kostnader i nutid för nybyggnation ställs mot en oviss framtid och möjliga kostnader för ombyggnation. Kontrasterande retoriska resurser där nutid ställs mot framtid används även för att legitimera nedläggningar, då flera politiker påtalar att barnen troligtvis behöver förflyttas till andra förskolor om några år eller när politiker svarar på kritik över nedläggningar med hänvisning till att förskolorna kommer öppnas framöver, om barnafödandet ökar.

Någon annans ansvar

En retorisk resurs är att förlägga ansvaret på andra. Politiker framställs som ansvariga för beslut om omstrukturering och nedläggning av förskolor och i artiklarna navigerar politikerna på olika sätt gällande sitt ansvar. Några uppger exempelvis att nämnden i kommunen varit enig i sitt beslut om att lägga ner förskolor. Politikerna framstår då inte som ensamt ansvariga utan visar att andra nämndledamöter varit delaktiga i beslutet. Detta exemplifieras genom följande citat där en politiker uttalar sig angående förslaget om att slå samman tre förskolor:

Så det här får vara ett underlag vi tar med oss hem till våra partier, fundera på det och sedan kommer det vara något vi får jobba in i budget för 2026. Och det som är mest sannolikt är att förvaltningen får i uppdrag att ta in en konsult som får jobba vidare på det här.

Att underlaget tas med hem till partiet gör att ansvaret förläggs på partiet överlag och inte på en enskild politiker. Därefter navigerar politikern vidare i ansvarsfrågan genom att berätta att förvaltningen troligtvis kommer anlita en konsult innan beslutet ska fattas, vilket förstärker det faktum att flera aktörer är ansvariga för de beslut som fattas.

I andra ansvarsförhandlingar motiverar politiker beslut om nedläggningar och omflyttningar av personal med att det föds för få barn. Det kan tolkas som en retorisk resurs där ansvaret indirekt förläggs hos kommuninvånarna som behöver producera barn för att barnunderlaget ska vara tillräckligt stort.

Det finns fler förskoleplatser än vad det finns barn i kommunen. Därför har kommunen beslutat att avveckla tre förskolor. Det föds för få barn och det blir för mycket överkapacitet, säger förskolechefen Anna Andersson.

Sammantaget visar analyserna att de retoriska resurser och extrema formuleringar som används leder fokus bort från förskolans kärnverksamhet och uppdrag, mot mer förtingligade begrepp där förskolan beskrivs som *byggtekniska föremål* för förändring. När förskolans personal belyses framställs de som *avhumaniserade* antal som kan flyttas på,

mobiliseras, sägas upp eller i viss mån rekryteras. Barn och barnkullar framställs i denna retorik som *varor* som ska produceras och placeras. Betydelsen av hur förskolan, dess personal och barnen framställs i dessa mediebilder diskuteras nedan.

Avhumanisering i spänningsfältet mellan byggteknik och ekonomi

Vi har valt att diskutera de mediala bilderna av förskolan i spänningsfältet mellan byggteknik och ekonomi. Att vi inte skulle få syn på några positiva beskrivningar var inte överraskande då sökningarna riktades mot aspekter såsom färre barn och nedskärningar. Med stöd i de analytiska begreppen retoriska resurser (Potter, 1996) och extrema formuleringar (Pomerantz, 1986) visar våra resultat hur förskolan har reducerats till byggteknik och hur barn och personal avhumaniseras och beskrivs som varor eller förflyttningsbara antal och där ekonomi får en bärande roll. Det är inte ett oväntat resultat då faktiska problem ofta döljs i retoriska ord och begrepp och den forskning vi tidigare känner till om mediala bilder av förskolan belyser främst negativa aspekter (Fenech & Wilkins, 2017). I likhet med tidigare forskning (Blomberg, 2019, Blomberg & Stier, 2016) visar våra analyser att retoriska resurser används för att fransäga sig ansvar vilket i föreliggande studie har handlat om att ansvaret för såväl nedläggningar som utbyggnader av förskolan är någon annans.

Förtingligade aspekter av förskolan

Våra analyser visar att uppmaningen från Sveriges kommuner och Regioner att sluta planera för fler nya förskolor (Sjödin Öberg, 2024), är svår att förhålla sig till. När förskolan som byggnader framträder i medier, bäddas diskussionen in i retoriska resurser. Ansvariga politiker för förskolans verksamhet framställer hur de befintliga förskolorna har stora renoveringsbehov och därmed legitimeras nedläggningar. Samtidigt legitimeras nybyggnation med ny byggteknik där ventilation och solpaneler visar på miljötänkande, men också på hur nya ytor såsom myshörnor kan skapas, medan det alltjämt bidrar till en mer hållbar ekonomi.

Barnen, som är de mest centrala subjekten för att förskolor ska finnas, blir i den mediala bilden beskrivna i antal som tidigare har funnits och som nu förväntas minska i kommande prognoser. Det framstår som omöjligt att beskriva sådana förlopp utan att ta till extrema formuleringar i retoriken. Att barn behöver flyttas och de negativa aspekterna relaterat till den förmodade bristen på anknytning, överskuggas å ena sidan av en retorik om närmre väg till barnens förskola, som är bättre för föräldrarna. Därtill framhävs att vid de nya förskolorna finns ett stort antal pedagoger, som kan samarbeta över avdelningar och mobilisera resurser dit det bäst behövs. Å andra sidan belyser föräldrar hur mega-förskolorna blir opersonliga och speglar en otrygghet när den personal som tar emot ens barn inte vet vem barnet är. Barns perspektiv (jfr Himma-Kadakas & Tenor, 2023) lyfts inte fram i de analyserade artiklarna och sällan belyses ett barnperspektiv. I likhet med Blomberg (2019) lyfts barnen snarare fram i syfte att visa

hur särskilt sårbara grupper påverkas av besluten. Det framförs både av föräldrar i termer av brist på relationer i mega-förskolorna och av politiker som refererar till att det finns och föds för få barn. Vi noterar att tillgång på mark och andra aspekter gällande nybyggnation överskuggar barnperspektivet där det framställs som viktigare att visa på hur mark kan tas i anspråk och hur energieffektiv byggnaden är än att visa på vilken utbildning som kan bedrivas för de barn som ska befolka den nybyggda förskolan.

Att anpassa sig till de nya anpassningarna

Vad betyder de här resultaten för förståelsen av svensk förskola? Tidigare beskrivningar, i såväl forskning som rapporter om kvalitet av svensk förskola, har fokuserat positiva aspekter såsom god kvalitet, välutbildad pedagogisk personal och tillgänglighet – aspekter som nästan helt saknas i våra analyserade artiklar. Dessa positiva bilder finns naturligtvis kvar (jfr European Commission, 2025) men som komplement finns de byggtekniska och ekonomiska beskrivningarna om nedläggningar och innovativa nybyggnationer i kölvattnet av en minskad nativitet. Det är en förskola som i vår positiva tolkning kan förstås som anpassningsbar, men som i en annan tolkning framstår som en lagerlokal där barn kan förvaras och där lagerpersonalen (pedagogerna) är inhyrd via arbetsförmedlingens bemanningsföretag och kan variera beroende på antal barn/dag. Vad som kan tänkas försigå inuti byggnaden är av ringa betydelse så länge som ekonomin är i balans.

Vad innebär resultaten för förskollärarprofessionen? Det vi sett i tidigare forskning om raljanta underskattningar av förskolläraryrket (Ranta m.fl., 2025) saknas i den här studiens data. Det är snarare den osynliggjorda pedagogrollen och avhumaniseringen som kan bidra till en bild av en profession som visserligen behöver kunna knyta an till barn, men kanske är det lika viktigt att vara anpassningsbar och *inte* knyta an till barnen, då pedagogen nästa vecka kan behöva arbeta på en annan förskola där behoven av pedagoger tillfälligtvis har ökat. Den här studiens kunskapsbidrag visar att när en förändring sker på samhällsnivå, såsom att minskade barnkullar och ekonomiska nedskärningar påverkar förskolan, glider den mediala debatten iväg. I detta fall handlar den inte längre om vad som är pedagogiskt rätt och riktigt och vilken roll den pedagogiska personalen skulle kunna ha i en sådan förskola, utan om byggteknik och ekonomi, om barn som varor och om avhumaniserad personal. Det finns risker att sådana bilder av förskolan påverkar förskollärarprofessionens inställning till sitt yrke på ett ofördelaktigt vis och kan komma att inverka negativt på hur utbildningsuppdraget genomförs.

Vem framställs som ansvarig för hur situationen med de minskade barnkullarna och de relaterade ekonomiska nedskärningen hanteras? Politiker är flitigt förekommande som personer i artiklarna, men när ansvarsfrågan om nybyggnation eller nedläggningar kommer på tal används en retorisk resurs som innebär att ansvaret förhandlas och förflyttas, än till andra politiker i partiet, än till föräldrar som inte skaffar fler barn men även till samhällsförändringar i stort. Vi tolkar det som om ansvarsfrågan håller på att

förhandlas och förflyttas mellan olika grupper och situationer i samhället och att den ännu inte har landat ordentligt någonstans.

Vi har i denna artikel bidragit med en bild av svensk förskola utifrån ett nedslag i medier under en begränsad tid. Vi har sett överlapp i artiklars innehåll som visar på att det inte är enskilda händelser som rapporteras. För att tolka och förstå om detta är bestående eller övergående innehåll fordras längre och mer djupgående analyser av medierapporteringar om svensk förskola i den minskade nativitetens spår. Det finns begränsningar i studien som kan hänvisas till val av sökord. Hur algoritmer och sorteringslogiker i den aktuella tidningens arkiv har påverkat sökningen är oklart och något som behöver beaktas tydligare i kommande studier.

Referenslista

- Agin, S. (2022). *Communicating climate action: Combining action repertoires and linguistic repertoires in social movement message construction* [Doktorsavhandling]. Karlstads universitet.
- Ahmad, M., & Wilkins, S. (2025). Purposive sampling in qualitative research: A framework for the entire journey. *Qual Quant* 59, 1461–1479. <https://doi.org/10.1007/s11135-024-02022-5>
- Blomberg, H. (2019). “We’re not magicians!” On the use of rhetorical resources in Swedish news media narratives portraying the social services and social workers. *Qualitative Social Work*, 18(2), 229–246. <https://doi.org/10.1177/1473325017710324>
- Blomberg, H., & Stier, J. (2016). Metaphorical expressions used in Swedish news media narratives to portray the shortage of nurses and their working conditions. *Journal of Advanced Nursing*, 72(2), 382–395. <https://doi.org/10.1111/jan.12839>
- Boréus, K., & Kohl, S. (2018). Innehållsanalys. I K. Boréus & G. Bergström (Red.), *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* (4. uppl., s. 39–89). Studentlitteratur.
- Braun, V., & Clarke, V. (2021). One size fits all? What counts as quality practice in (reflexive) thematic analysis? *Qualitative Research in Psychology*, 18(3), 328–352. <https://doi.org/10.1080/14780887.2020.1769238>
- Bryntesson, A., & Giorio, L. (2024). *Genomströmning och avbopp på förskollärarprogrammet: Statistisk analys av studenter vid Uppsala universitet*. HERO-rapporter 2024:1 [HERO-rapporter 2024:1](https://hero.uu.se/hero-rapporter/2024/1.pdf) [HERO-rapporter 2024-1.pdf](https://hero.uu.se/hero-rapporter/2024/1.pdf)
- Bowd, K. (2016). Social media and news media: Building new publics or fragmenting audiences. I M. Griffiths & K. Barbour (Red.), *Making publics, making places* (s. 129–144). University of Adelaide Press.
- Dalton, B., & Wilson, R. (2009). Improving quality in Australian childcare: The role of the media and non-profit providers. I D. King & G. Meagher (Red.), *Paid care in Australia: Politics, profits, practices* (s. 203–230). Sydney University Press.
- Eckeskog, L. (2021a). *Den omtalade mediebild, vad skrivs om förskolan*. [Den omtalade mediebild – vad skrivs om förskolan? | Förskoleforum](https://forsskoledialog.se/forsskoledialog/2021/05/2021-05-20-den-omtalande-mediebild-va-skrivs-om-forsskolan/)
- Eckeskog, L. (2021b). *Den omtalade mediebild, vem pratar om förskolan*. [Den omtalade mediebild – vem pratar om förskolan? | Förskoleforum](https://forsskoledialog.se/forsskoledialog/2021/05/2021-05-20-den-omtalande-mediebild-va-skrivs-om-forsskolan/)
- European Commission/EACEA/Eurydice (2025). *Key data on early childhood education and care in Europe - 2025*. Eurydice report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2797/66224>
- Fenech, M., & Wilkins, D. P. (2017). Representation of childcare in the Australian print media: An exploratory corpus-assisted discourse analysis. *Australian Educational Researcher*, Dordrecht, 44(2), 161–190. <https://doi.org/10.1007/s13384-016-0225-4>
- Folke Fichtelius, M. (2008). *Förskolans formande: Statlig reglering 1944–2008* [Doktorsavhandling]. Uppsala Studies in Education 119.
- Garvis, S., & Lunneblad, J. (2018). *Inequalities in access to early childhood education and care in Sweden: The equal access study expert report*. ICEC Working Paper Series – Vol 3.
- Hildén, E. (2021). *Uppdrag undervisning Bland ärtpåsar och lagtexter i förskolan* [Doktorsavhandling]. Karlstads universitet.

- Himma-Kadakas, M., & Tenor, C. (2023). Children and adolescents as news sources: Research brief on voice and agency of minors in Swedish and Estonian journalistic regulative documents. *Journal of Children and Media*, 17(1), 87-96.
<https://doi.org/10.1080/17482798.2022.2127818>
- Josefsson, M. (2018). *Det ansvarsfulla mötet: En närhetsetisk analys av omsorgens innebörder i förskolan*. Doktorsavhandling, Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet.
- Khazraee, E., & Novak, A. N., (2018). Digitally Mediated Protest: Social Media Affordances for Collective Identity Construction. *Social media + society*. 1-14.
<https://doi.org/10.1177/205630511876574>
- Lennartsdotter, M. (2024). *Professionell komplexitet i svensk förskola - Pedagogers berättelser om förändrade villkor och uppdrag*. Doktorsavhandling, Karlstads universitet.
- Lindell, J., & Mikkelsen Båge, E. (2022). Disconnecting from digital news: News avoidance and the ignored role of social class. *Journalism*, 24(9), 1980–1997.
<https://doi.org/10.1177/14648849221085389>
- Lonne, B., & Parton, N. (2014). Portrayals of child abuse in the media in Australia and England: Impacts on practice, policy and systems. *Child Abuse & Neglect*, 38(5), 822–836.
<https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2014.04.020>
- Moss, P., & Mitchell, L. (2024). *Early Childhood in the Anglosphere: Systemic failings and transformative possibilities*. UCL Press. <https://doi.org/10.14324/111.9781800082533>
- European Commission/EACEA/Eurydice (2025). *Key data on early childhood education and care in Europe - 2025*. Eurydice report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2797/66224>
- Pomerantz, A. (1986). Extreme case formulations: A way of legitimizing claims. *Hum Stud* 9, 219–229. <https://doi.org/10.1007/BF00148128>
- Potter, J. (1996). *Representing reality: Discourse, rhetoric and social construction*. Sage
- Ranta, S., Sigurdardottir, I., & Mörk, S. (2025). 'The good things are rarely talked about': Early childhood education and care student teachers' thoughts on media news about their field in Finland and Iceland. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 1–15.
<https://doi.org/10.1080/10901027.2025.2480310>
- Sjödén Öberg, H. (2024, 2 September). *Över 1 000 förskolor måste läggas ner de närmaste åren*. Dagens Nyheter. [SKR: Över 1 000 förskolor måste läggas ner till 2027](https://www.dn.se/nyheter/2024-09-02/over-1000-forskolor-maste-laggas-ner-de-naermaste-aren/)
- Skolverket. (2025). *Lärarprognos 2024: Rapport 2025:2*. Skolverket. [https://www.skolverket.se](https://www.skolverket.se/Lararprognos-2024-Skolverket)
[Lärarprognos 2024 - Skolverket](https://www.skolverket.se/Lararprognos-2024-Skolverket)

Författarbiografi

Annica Löfdahl Hultman är professor i pedagogiskt arbete vid Karlstad universitet. Hennes forskning belyser förskola, skola och lärarutbildning. Hon har ett flertal artiklar publicerade som fokuserar lärares arbete och profession utifrån förändringar i styrdokument och policy.

Maria Lennartsdotter är lektor i pedagogiskt arbete vid Karlstad universitet. Hennes forskning belyser förskollärarprofession, förskola och specialpedagogik. Hon disputerade september 2024 med en avhandling med fokus på hur förskollärares profession och arbetsvillkor framträder i #pressatläge.

Susanne Hansson är lektor i pedagogiskt arbete med inriktning mot specialpedagogik vid Karlstads universitet. Hennes forskning belyser etik och handledning inom specialpedagogik samt undervisning i inkluderande och segregering miljöer. Hennes publikationer fokuserar lärares arbete med inkludering och undervisning för elever i behov av specialpedagogiskt stöd samt etiska frågor i handledning i specialpedagogiska frågor.

Katarina Ribaeus är lektor i pedagogiskt arbete vid Karlstads universitet. Hennes forskning har framförallt förskola och lärarutbildning i fokus. Hennes publikationer belyser bland annat demokrati i förskolan, digitalisering samt lärarutbildares, verksamma förskollärares och studenters syn på utbildning och uppdrag.

Erkännanden

Samtliga författare har deltagit i det övergripande arbetet med artikeln.

Annica Löfdahl Hultman har bidragit med att ta fram aktuell forskning, data, deltagit i analys och diskussion samt varit huvudansvarig för textproduktion och revideringar av text.

Maria Lennartsdotter har bidragit med att ta fram aktuell forskning, ansvarat för teoretiska utgångspunkter, deltagit i analys och diskussion samt granskat och kommenterat artikelmanus i olika versioner.

Susanne Hansson har bidragit med att ta fram aktuell forskning, initiala analyser av empiriskt material samt granskat och kommenterat artikelmanus i olika versioner samt haft övergripande ansvar för språkgranskning.

Katarina Ribaeus, har deltagit i analys och diskussion samt kommenterat och korrläst den slutliga reviderade texten.